

i udlandet opererer med metoder, som vi egentlig troede hørte en anden tid til.

Jeg vil ikke stå på den her talerstol og lade, som om jeg ikke opfatter det som et stærkt problem. Det gør jeg bestemt. Jeg synes, det er overordentlig bekymrende, og det er noget, vi må tage alvorligt og fortsætte med at drøfte i det her Folketing. Det vil jeg godt give tilsagn om til hr. Holger K. Nielsen.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Det er nu hr. Jan Petersen.

Jan Petersen (S):

Da mit partis ordfører, fru Lise von Seelen, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne gøre rede for Socialdemokratiets synspunkter i denne forespørgselsdebat.

Jeg vil godt starte med at takke forespørgerne for, at der med den her forespørgsel gøres en indsats for, at den tjetjenske problemstilling fastholdes på den udenrigspolitiske dagsorden. Situationen er jo, som det allerede har været nævnt af flere, langtfra tilfredsstillende.

Men jeg vil også godt takke udenrigsministeren for besvarelsen, der jo i sin kerne prøver at fortælle, at der er sket fremskridt. Jeg er bekendt med, at de fremskridt er små, men udgangspunktet er også ganske dårligt, så i den type problemstillinger, vi her har med at gøre, må sådanne små fremskridt også noteres. Jeg vil også med det samme sige, at vi selvfølgelig støtter det forslag til vedtagelse, som er læst op af Venstres ordfører.

Det er jo en kompliceret sag med megen historie og megen menneskelig ulykke, som vi har fat i her. Hvis man spørger folk på gaden, en almindelig dansker, hvordan det nu går med det derovre i Tjetjenien, vil vi møde ganske megen ukendskab, hvis der overhovedet er kendskab til det længere – hvilket jo i sig selv er sørgeligt, fordi det fortæller, at den her sag ikke spiller den store rolle for menigmand. Derfor er det korrekt at kalde det for den glemte krig i Europa.

Jeg skal ikke gennemgå alt, hvad jeg har måttet læse mig igennem for at se den her konflikt i et historisk perspektiv. Men der er kraftige elementer af århundredgamle kampe for selvstændighed. Der er også betydelige ingredienser, der ligner den måde, som man fra Rusland igennem forskellige historiske perioder har behandlet omkringliggende lande på. Der er adskillige fælles træk, der viser, at om det er tsarisme, kom-

munisme eller det, vi har nu, så er der betydelig stærke fællestræk, og det er vanskeligt at dokumentere, at det er et land, der fuldstændig har fået styr på en demokratisk struktur, en respekt for menneskerettigheder og en demokratisk dannelse, der til forveksling kan ligne det, som vi andre betragter som et mindstemål af krav.

Der er også ganske voldsomme historiske ting, som kan bringes ind for at forklare, hvorfor desperation og voldsomheder har udviklet sig i det tjetjenske område. Stalins tvangsdeportation af tjetjenere til Sibirien er jo ikke en særlig kendt del af de grufulde forhold i sovjethistorien, men kan i betydelig grad bidrage til en forståelse af, hvorfor tjetjensk uafhængighed, selvstændighed og nu formentlig autonomi er en hel central del af den fremtid, som de ønsker.

Det lykkedes jo ikke russerne at få militær kontrol over Tjetjenien efter 1994, og det er heller ikke lykkedes efter 1999 at få fuldstændig ro i området – slet ikke på en måde, som gør det acceptabelt, hvad der nu sker, og hvordan situationen er nu. Jeg synes, man må beklage, at russerne ikke dengang tilstræbte en fredelig løsning, som accepterede selvstyre for tjetjenerne, og at den enorme militære brutalitet og de talrige voldsomme og veldokumenterede overgreb, der er sket i Tjetjenien, ikke på nogen måde har kunnet bidrage til at løse problemerne.

Man kan godt se krigen i Tjetjenien som et forsøg på at styrke den federale stats magt og den russiske territoriale integritet. Men der er også en anden side af sagen, nemlig at vi heller ikke på nogen måde kan udelukke, at der er betydelig terroraktivitet, der udspringer af den her konflikt, også af grupper på tjetjensk side, og vi bliver nødt til at acceptere og anerkende, at russerne også har krav på at kunne bekæmpe terror, når den foregår på deres breddegrader.

Kl. 15.20

Derfor er det nødvendigt at markere, at vi tager afstand fra terror som politisk middel, men når man udsættes for terror, er der heller ikke nogen legitim ret til at krænke menneskerettighederne.

Det helt centrale i den her debat er: På hvilken måde kan Danmark påvirke den del af Tjetjenienkonflikten, der handler om overgreb på menneskerettigheder?

Der må jeg sige, at udenrigsministerens redegørelse var tilfredsstillende, ikke kun fordi den følger det europæiske spor, som i realiteten er det mest slagkraftige, Danmark har adgang til, men også fordi der inden for det rum anvendes